

Utlåtande 2011:127 RI (Dnr 302-752/2011)

Tilläggsavtal till avtal mellan svenska staten och Stockholms kommun avseende stabilisering av grundvattennivån under riksbyggnaderna på Helgeandsholmen

Förslag från exploateringsnämnden

Villkorat av kommunfullmäktiges godkännande senast den 1 oktober 2011

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Tilläggsavtal till avtal mellan svenska staten och Stockholms kommun, godkänt av kommunfullmäktige den 4 november 2002, avseende stabilisering av grundvattennivån under riksbyggnaderna på Helgeandsholmen godkänns, bilaga A.

Föredragande borgarrådet Sten Nordin anför följande.

Ärendet

Stockholms stad och staten har reglerat genomförandet av åtgärder för att trygga de så kallade riksbyggnadernas grundläggning på Helgeandsholmen i två avtal. Avtalen godkändes dels år 1984 av dåvarande fastighetsnämnden, dels år 2002 av kommunfullmäktige. Överenskommelserna innebar dels att staten till Stockholms stad överlät fastigheten Gamla Stan 1:2, den så kallade Strömparterren, dels en överenskommelse om åtgärder för tryggandet av riksbyggnadernas grundläggning.

Parterna, det vill säga svenska staten genom riksdagsförvaltningen och Stockholms stad genom dess exploateringsnämnd, har nu upprättat ett förslag

till tilläggsavtal till 2002 års avtal samt underställt avtalet för kommunfullmäktiges godkännande.

Stockholms Hamn AB har bedömt kostnaden för borttagandet av den befintliga anläggningen till en miljon kronor. Exploateringsnämnden har bedömt att borttagandet kommer att ske under år 2012 och utgiften kommer att belasta exploateringsnämndens budget.

Beredning

Ärendet har initierats av exploateringsnämnden och remitterats till stadsledningskontoret och Stockholms Hamn AB.

Stadsledningskontoret anser att villkoren i tilläggsavtalet är godtagbara för staden.

Stockholms Hamn AB anser att föreliggande tilläggsavtal bör godkännas i enlighet med exploateringsnämndens beslut.

Mina synpunkter

Helgeandsholmen med dess byggnader befinner sig inte bara i hjärtat av Stockholm utan också i hjärtat av Sverige. Riksdagen med dess två monumentala byggnader utgör navet i svensk politik och de står av naturliga skäl i blickfånget för människor som passerar förbi i Stockholms innerstad.

Byggnaderna står dock på träpålar varpå en stabil grundvattennivå runt Helgeandsholmen är av största vikt för bevarandet av fastigheternas stabilitet. Om grundvattennivån sjunker och de gamla träpålarna friläggs och kommer i kontakt med syre riskerar de att börja ruttna. Något som skulle vara förödande.

Stockholms stad har länge samarbetat med staten avseende de anläggningar som reglerar vattenflödet och grundvattennivån kring Helgeandsholmen. I och med det här beslutet slutregleras de juridiska och ekonomiska villkoren mellan staden och staten och anläggningen förs över i Stockholms stads ägo. Anläggningen kommer att skötas av Stockholms Hamn AB.

Bilagor

A. Tilläggsavtalet

1. Karta över anläggningen
2. Karta över anläggningen
3. Karta över anläggningen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Tilläggsavtal till avtal mellan svenska staten och Stockholms kommun, godkänt av kommunfullmäktige den 4 november 2002, avseende stabilisering av grundvattennivån under riksbyggnaderna på Helgeandsholmen godkänns, bilaga A.

Stockholm den 7 september 2011

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Ylva Tengblad

Särskilt uttalande gjordes av *Karin Rågsjö* (V) enligt följande.

En viktig fråga som aktualiserats i samband med ombyggnaden/renoveringen av Slussen är den stigande vattennivån i Mälaren. Hur påverkas anläggningen på Helgeandsholmen av en eventuellt stigande vattennivå i Mälaren? Vi förutsätter också att det finns en väl fungerande fiskväg i den nya anläggningen.

ÄRENDET

Stockholms kommun och staten har avtalat om genomförande av åtgärder för att trygga de så kallade riksbyggnadernas grundläggning på Helgeandsholmen. Avtalen är beslutade dels år 1984 i dåvarande fastighetsnämnden och 2002 i kommunfullmäktige. Överenskommelserna innebar att staten till Stockholms stad överlät fastigheten Gamla Stan 1:2, den så kallade Strömparterren, samt en överenskommelse om åtgärder för tryggandet av riksbyggnadernas grundläggning.

Enligt avtalet från 2002 avsåg staten valla in riksbyggnaderna i en tätskärm tvärs över Helgeandsholmen. Projektet genomfördes i tre etapper och avsåg tätskärm längs kajen mot Norrström, tätskärm tvärs över Helgeandsholmen, rörlig överfalldamm i Stallkanalen samt tätskärm i Slottskajen.

I avtalen reglerades att staten skulle utföra och bekosta samtliga anläggningar och ansökningar om tillstånd samt att staten ska äga tätskärmarna i Helgeandsholmen och i Slottskajen. Staden ska bidra till kostnaderna för den nya dammanläggningen motsvarande kommunens nytta.

Den nya rörliga överfalldammen ska ersätta den nuvarande anläggningen, men behållas under en provotid om fem år. Den nya dammanläggningen togs i bruk den 15 november 2006 vilket innebär att provotiden löper ut den 15 november 2011. Parterna, det vill säga svenska staten genom riksdagsförvaltningen och Stockholms stad genom dess exploateringsnämnd, har därför upprättat ett förslag till tilläggsavtal till 2002 års avtal samt underställt avtalet för kommunfullmäktiges godkännande.

Parterna är enligt förslag till tilläggsavtal överens om att den äldre dammanläggningens funktion ska upphöra när godkänd garantibesiktning utförts av den nya anläggningen. Stockholms stad kommer att vederlagsfritt överta den nya dammanläggningen med äganderätt från och med den 15 november 2011 och staten behåller äganderätten till tätskärmen utmed Slottskajen. Eftersom det varit svårt att uppskatta kommunens nytta av den nya dammanläggningen jämfört med den befintliga föreslås att Stockholms stad ansvarar för att ta bort den äldre dammanläggningens ställucka med tillhörande installationer.

Drift, underhåll och förnyelse av den nya dammanläggningen har reglerats i avtal mellan Stockholms Hamn AB, exploateringsnämnden samt trafik- och renhållningsnämnden vilket beslutades av kommunfullmäktige den 7 februari 2011.

Stockholms Hamn AB har bedömt kostnaden för borttagandet av den befintliga anläggningen till en miljon kronor. Exploateringsnämnden har bedömt

att borttagandet kommer att ske under år 2012 och utgiften kommer att belasta exploateringsnämndens budget.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 17 mars 2011 följande:

1. Exploateringsnämnden godkänner föreliggande förslag till tilläggsavtal mellan svenska staten och Stockholms kommun avseende stabilisering av grundvattennivån under riksbyggnaderna på Helgeandsholmen.
2. Exploateringsnämnden underställer beslutet för kommunfullmäktiges godkännande senast den 1 oktober 2011.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 17 februari 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Avtalen från 1984 och 2002 har varit en förutsättning för statens nu genomförda åtgärder för tryggheten av riksbyggnadernas grundläggning. Genom det nu framtagna förslaget till tilläggsavtal slutregleras de juridiska och ekonomiska villkoren.

Eftersom det har varit svårt att uppskatta kommunens nytta av den nya dammanläggningen jämfört med den befintliga har parterna enats om att kommunen i stället svarar för borttagandet av den befintliga anläggningen, vilket bedöms ske under år 2012. Kostnaderna för borttagandet har av Stockholms Hamn AB uppskattats till ca 1 mnkr, vilket kommer att beaktas i nämndens budget för år 2012.

Drift, underhåll och förnyelse av den nya dammanläggningen skall handhas av Stockholms Hamn AB, som även sköter den befintliga. Detta är reglerat i med bolaget nyligen träffade avtal om markutnyttjande och drift och underhåll av hamnområdet.

Tilläggsavtalet har upprättats i samråd med stadskansliets juridiska avdelning. Kontoret anser att tilläggsavtalet är godtagbart för kommunen.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och Stockholms Hamn AB.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 11 maj 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret bedömer att tilläggsavtalet innebär en slutreglering av de juridiska och ekonomiska villkoren avseende åtgärder för tryggheten av riksbyggnadernas grundläggning mellan staten och Stockholms stad.

Utgiften för borttaganden av den befintliga anläggningen om en miljon kronor får inrymmas inom exploateringsnämndens budget.

Stadsledningskontoret konstaterar att tilläggsavtalet är villkorat av att kommunfullmäktige senast den 1 oktober 2011 godkänner avtalet som senare vinner laga kraft.

Stadsledningskontoret anser att överenskommelsen är godtagbar för staden och förslår därför att kommunfullmäktige godkänner tilläggsavtalet.

Stockholms Hamn AB

Styrelsen för Stockholms Hamn AB beslutade vid sitt sammanträde den 19 maj 2011 i enlighet med förslaget till beslutsats i tjänsteutlåtandet.

Stockholms Hamn AB:s tjänsteutlåtande daterat den 11 maj 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Enligt de nyligen träffade Mark- och Driftavtal som gäller mellan staden genom och Hamnen har Hamnen att sköta regleringen av vattenavrinningen från Mälaren i enlighet med vattendomar från 1996 och 1989. Enligt avtalen har Hamnen också ansvar för drift och underhåll av de anläggningar som används för regleringen. Ersättningen för detta ingår i den schablonavgift som Hamnen enligt Driftavtalet erhåller från staden. I avtalen sägas också att Hamnen ska svara för driften av den nya anläggningen i Stallkanalen.

Som ovan nämnts togs den nya anläggningen i bruk för snart fem år sedan. Erfarenheterna från driften av den nya anläggningen är goda. Hamnen har därför inget att erinra mot att den gamla regleringsluckan tas bort. Detta bör på sikt också minska hamnens underhållskostnader för regleringsanläggningarna eftersom en gammal anläggning ersätts av en ny utan kostnad för staden eller Hamnen då den nya anläggningen enligt avtalet överförs ”vederlagsfritt” till kommunen. Den nya anläggningen bedöms inte heller ge någon ökning av driftskostnaderna till Hamnen, möjligen kan de förväntas bli något lägre på grund av modernare teknik.

Kostnaden för att riva den befintliga anläggningen, bedömd till ca 1 miljon kronor,

tas av exploateringskontoret.

Förslag

Mot bakgrund av ovanstående föreslås styrelsen beslut

Att tillstyrka att kommunfullmäktige senast den 1 oktober 2011 godkänner föreliggande tilläggsavtal mellan svenska staten och Stockholms kommun i enlighet med beslutet i exploateringsnämnden den 17 mars 2011.